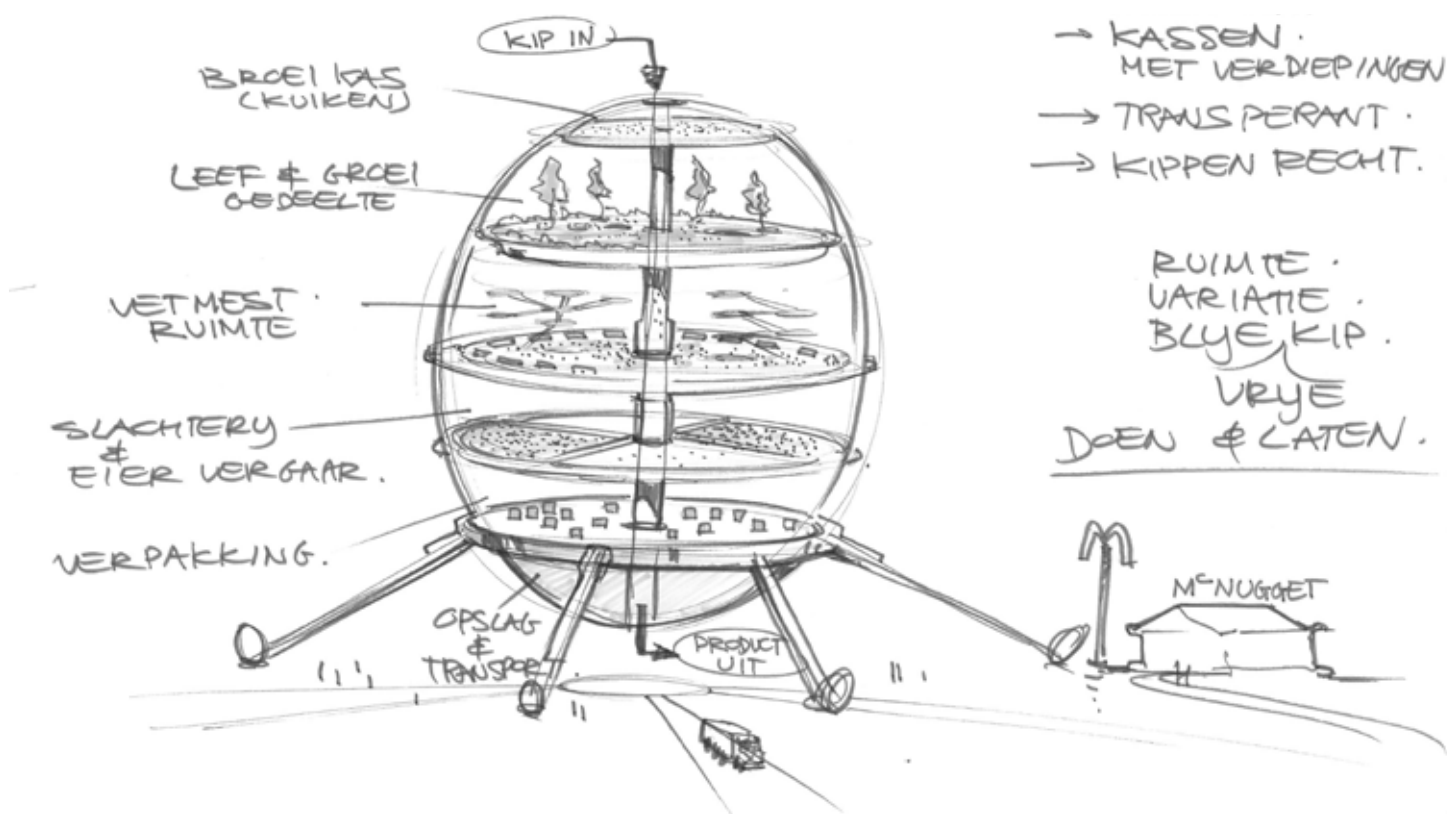

Nieuwe ontwerpen voor leggen en duurzame houderij

Samenvatting Innovaction rapport 'Articulatie maatschappelijke ideaalbeelden leghennenhouderij'

**Houden
van hennen**

Nieuwe ontwerpen voor
leggen en duurzame houderij

SAMENVATTING VAN HET INNOVATION RAPPORT

“Articulatie maatschappelijke ideaalbeelden leghennenhouderij”

Goenee, Corrinne en Christelle le Goff, 2004, Leiden, Innovation BV

Introductie

Doelstelling van het project ‘Houden van Hennen’ is om meer maatschappelijk geaccepteerde manieren te vinden voor het houden van leghennen. Hiervoor is onder andere inzicht nodig in de waarden achter bestaande opvattingen van burgers. Middels het inzicht in deze waarden kunnen culturele en sociale opvattingen in de maatschappij over dierhouderij, en in het bijzonder leghenhouderij, beter begrepen worden.

Drie groepen burgers zijn geselecteerd voor deelname aan de burgersessies die in het kader van het project georganiseerd zijn. Deze groepen zijn geselecteerd omdat zij meer dan gemiddeld geïnteresseerd zijn in wat er om hen heen gebeurt en omdat zij goed verspreid zijn over de sociaal-economische ladder (lage en hoge economische inkomens/status). Achtereenvolgens zijn de burgergroepen als volgt te onderscheiden:

- 1) Burgers die plichtsgetrouw zijn en zich vasthouden aan tradities en materiële bezittingen (de zogenaamde ‘Traditionele Burgerij’)
- 2) Burgers die open en kritisch zijn, het belangrijk vinden zich te ontplooien, maar ook succes willen hebben en materialistisch ingesteld zijn (de zogenaamde ‘Kosmopolieten’)
- 3) Burgers die kritisch ten opzichte van de maatschappij staan, tegen sociaal onrecht zijn en opkomen voor het milieu (de zogenaamde ‘Postmaterialisten’)

Proces

Op basis van intuïtieve denktechnieken zijn bewuste en onbewuste denkbeelden die onder burgers leven verzameld en benoemd. Aansluitend zijn deze denkbeelden door dezelfde groep burgers vertaald naar mogelijke vormen van leghennenhouderij in de toekomst.

Tijdens de burgersessies hebben de deelnemers geen toelichting op het onderwerp gekregen. De mensen die meegedaan hebben, hebben uitsluitend gewerkt met eigen kennis en ervaringen. Dit is met opzet gedaan omdat het merendeel van burgers in de maatschappij hun opvattingen en beelden baseren op dezelfde –incomplete – informatie.

Eindresultaat: maatschappelijke ideaalbeelden leghennenhouderij

Uit de burgersessies komt met name naar voren dat zaken als bijvoorbeeld ‘vrijheid’ en ‘de natuur’ niet noodzakelijkerwijs vertaald worden naar een situatie waarbij kippen weer in het bos leven. Er zijn alternatieven die tegemoet komen aan de behoeften van de dieren, die burgers acceptabel vinden, maar die wel werkbaar zijn in productieomstandigheden, ook voor veehouders. Het algemene beeld dat naar voren komt, is dat kippen in de toekomstige houderij gezond en fit zijn, welvarend, vrij en vrolijk, ontspannen en sociaal. Ze hebben een eigen plekje en kunnen diereigen gedrag vertonen (scharrelen). Ze eten gezond en gevarieerd voedsel. Ze hebben ruimte, licht en lucht. De natuur is teruggebracht in de verblijven of de dieren hebben de mogelijkheid zich in de natuur te begeven. Er wordt minder ingegrepen (antibiotica, groeihormonen) en minder geforceerd. Kippen en mensen staan in een eerlijke ruilverhouding tot elkaar. Mensen respecteren de dieren, verzorgen ze goed, bieden beschutting en goede voorzieningen. De dieren leggen in ruil daarvoor eieren. Er is variatie, in die zin dat diverse dieren door elkaar gehouden worden, en er is afwisseling in plaatsen voor diverse doeleinden (voederplek/slaapplek). De kip heeft een zekere mate van bewegingsvrijheid en zelfbeschikking. De veehouder moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Hij mag de dieren niet mishandelen. Hij zou meer interesse moeten hebben in de biologie dan in de techniek.

Idealbeelden vertaald naar de ontwerpfase

- Een ruimtelijke indeling: veel openingen, transparante materialen, uitzicht, enz.
- Efficiënt gebruik van de ruimte: hoogbouw, of op palen (kippen die onder hun verblijven door kunnen lopen, eronder kunnen schuilen)
- Ronde, vriendelijke, organische vormen; natuur en gebouwen die met elkaar verweven zijn
- Natuur naar binnen halen, veel openingen om wind, licht en lucht door te laten.
- Natuurlijk, diereigen gedrag kunnen uitoefenen: als “gezin” bij elkaar blijven, met haan of alphanen leven, in groepjes leven
- Struiken, dak of gebouw voor ’s nachts, waar kippen beschutting kunnen zoeken
- Een eigen plek, waar kippen even tot zichzelf kunnen komen, even uitrusten, ofwel rustig eieren leggen.
- Sociaal gebeuren; gezamenlijke zitkuil of speelplek

- Diversiteit: diverse plekken voor diverse activiteiten, waar kip zelf heen kan gaan. Bijvoorbeeld: voederplek, slaapplek, scharrelplek, 'speel'plek. Dat kan binnen of buiten: vrije in- en uitloop. Maar ook diversiteit in de vorm van samenleven met andere soorten en andere dieren.

Conclusie per burgergroep

Voor de traditionele burgerij zijn zaken als *respect* en *goede verzorging* het meest belangrijk. Dit wordt ingegeven door een behoefte aan 'goed willen doen'. Steekwoorden die deze burgergroep typeren zijn: 'zoals het vroeger was en hoort te zijn', buitenleven, groen weiland, koren, zon, open hek, stal of schuur voor 's nachts en 'de boerderijkip'. De traditionele burgerij is een groep die moeite heeft met moderne industriële methodes. Ontwerpen die herinneren aan het verleden zullen deze groep interesseren. Robuuste ontwerpen met zware houten balken (bescherming tegen de buitenwereld) geven mogelijk een stuk houvast en herkenning aan deze groep mensen.

Voor de kosmopolieten zijn een *dynamisch leven*, maar ook *privacy* het meest belangrijk. Centraal in deze groep staat de tegenstelling tussen variatie en rust, tussen spanning en ontspanning. Een mogelijke interpretatie daarvan voor het ontwerp kan zijn dat de kip vrijheid heeft om te kiezen of ze iets gaat doen/leren, of dat ze even gaat rusten. Kiezen of ze zich tussen de menigte begeeft, of zich even terugtrekt.

Voor de postmaterialisten zijn zaken als *natuurlijkheid* en *minimaal ingrijpen* het meest belangrijk. De kip moet zijn gang kunnen gaan. In de ontwerpen zien we vooral de combinatie tussen natuur en techniek, tussen vrijheid en beslotenheid, tussen natuurlijk instinct en bedachte efficiency. De postmaterialisten lenen zich voor een ontwerp waarin (schijnbare) tegenstellingen met elkaar verenigd worden. Er moet variëteit zijn in hun omgeving, en het is aanbevelenswaardig verschillende soorten bij elkaar te brengen.

De uitkomsten van de burgersessies worden benut in de ontwerpfase van nieuwe houderijsystemen, als materiaal voor het programma van eisen en als bron van inspiratie voor de ontwerpers. Daarnaast zijn er vele elementen die in communicatie met burgers en consumenten – zelfs tot in de winkel – gebruikt kunnen worden.

In januari 2004 verscheen het rapport 'Articulatie maatschappelijke ideaalbeelden leghennenhouderij' van de hand van Corrinne Goenee en Christelle le Goff van het bureau Innovaction BV. Deze studie was verricht in opdracht van het project Houden van Hennen. In deze publicatie vindt u de korte samenvatting, onder redactie van Sandra van der Kroon.

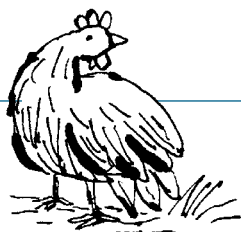
Projectteam Houden van Hennen, 2004, *Samenvatting van het Innovaction rapport "Articulatie van Maatschappelijke ideaalbeelden leghennenhouderij"*, Wageningen, Wageningen UR,

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Het project Houden van Hennen is onderdeel van het programma *Verantwoorde Veehouderij*, een onderzoeken-ontwikkelprogramma gericht op vergroting van de maatschappelijke acceptatie van de veehouderij in Nederland. Dit programma wordt gefinancierd door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

www.houdenvanhennen.nl

Project *Houden van Hennen* | p/a Peter Groot Koerkamp
Postbus 65, 8200 AB Lelystad | 0320 23 85 14
info@houdenvanhennen.nl